

מעשה מהרב הצדיק הגאון אמיתי הקדוש ר' יעקב שמשון משפיטעווקע.

בעת מלחמת התוגר עם הקיסר מרוסיה אירע מעשה בעיר אחת במדינת פולין שהיה לאיש אחד זקן ונשוא פנים ועושר מופלג בת יחידה ונתקשרה בשדוכין לפני בחור אחד יפה תואר ומופלג בחכמה מאוד. ובעת כניסתה לחופה נפל חיל התוגר על עיר הנ"ל ויבזזו העיר ואנשיה הרבה לקחו בשבי וגם החתן הנ"ל נלקח עמהם בשבי והלכו להם ונשאר הכלה הבת יחידה עגונה מוחלטת ולא היה ימים מועטים עד כי ירד אביה העושר מנכסיו. ובזמן לא כביר נעדר האיש הנ"ל וגם אשתו מתה ונשארה הבת הנ"ל יתומה וערומה מכל. אחרי הדברי האלה סבלה רוב צער ועוני עד נשאה לבה של היתומה הנ"ל לנסוע לסטאמבול שהיה לה שם דודה אחי אביה ושמה ממנו שנשמע קולו למרחקים כי איש אמיד הוא ועושר מופלג בוודאי תמצא שם מנוח לכף רגלה להחיות את נפשה האומללה. וכאשר באתה לעיר סטאמבול עיר גדולה שאין כמוה היתה לה יסורים עד מאוד עד שמצאה ונדע לה בית מושב דודה הנ"ל וכאשר באה לביתו על פתח הטרקלין שאלו אותה המשרתים והשומרים מה בקשתה אפשר בקשתך ליתן לך נדבה הגונה ענתה ואמרה שאלתי ובקשתי לראות פני הבעה"ב העושר הלזה והולוכה אותה לפלטרין וכשראה אותה הבעה"ב הנ"ל שאל אותה בת מי את וסיפרה לו כל המאורע וגם זאת שהיא בת אחיו בסימנים מובהקים. אז ניחם אותה דודה הנ"ל ודיבר על לבה ואמר לה תשב עמי ותחשב כאחת מבנותי אכול ושתה וטוב לך ואי"ה וירחם על ימי נעורך ויחזור לך אבידתך הוא בעלך וכשישבה בביתו חודש ימים ונשכח כל הצער והיסורים שסבלה בעניותה מימים ימימה וישמן ישורון ויבעט התחילה לדאוג עבור ישיבתה עגונה ואלמנה חיה בלא בעל ובכתה ימים רבים מאין הפוגות ונתיעץ דודה עבורה כי מרוב תענוגה והבטלה מביאה לידי שעמום אשר על כן הטיל עליה צרכי הבית להשיג על המאכלים והתבשילין בבית המרקחות ומרוב טרדות בל תשעה בדברי הבאי ושקר ותשכח בצערה ובדאגתה ויהי כן :

מפעלות הצדיקים

מעשה מדרב הצדיק הגאון אמיתי הקדוש ר' יעקב שמשון משפיטעווקע .

בעת מלחמת התוגר עם הקיסר מרוסיה אירע מעשה בעיר אחת במדינת פולין שהיה לאיש אחד זקן ונשוא פנים ועושר מופלג בת יחידה ונתקשרה בשדוכין לפני בחור אחד יפה תואר ומופלג בחכמה מאוד. ובעת כניסתה לחופה נפל חיל התוגר על עיר הנ"ל ויבזזו העיר ואנשיה הרבה לקחו בשבי וגם החתן הנ"ל נלקח עמהם בשבי והלכו להם ונשאר הכלה הבת יחידה עגונה מוחלטת ולא היה ימים מועטים עד כי ירד אביה העושר מנכסיו. ובזמן לא כביר נעדר האיש הנ"ל וגם אשתו מתה ונשארה הבת הנ"ל יתומה וערומה מכל. אחרי הדברי האלה סבלה רוב צער ועוני עד נשאה לבה של היתומה הנ"ל לנסוע לסטאמבול שהיה לה שם דודה אחי אביה ושמה ממנו שנשמע קולו למרחקים כי איש אמיד הוא ועושר מופלג בוודאי תמצא שם מנוח לכף רגלה להחיות את נפשה האומללה. וכאשר באה לעיר סטאמבול עיר גדולה שאין כמוה היתה לה יסורים עד מאוד עד שמצאה ונדע לה בית מושב דודה הנ"ל וכאשר באה לביתו על פתח הטרקלין שאלו אותה המשרתים והשומרים מה בקשתה אפשר בקשתך ליתן לך נדבה הגונה ענתה ואמרה שאלתי ובקשתי לראות פני הבעה"ב העושר הלזה והולוכה אותה לפלטרין וכשראה אותה הבעה"ב הנ"ל שאל אותה בת מי את וסיפרה לו כל המאורע וגם זאת שהיא בת אחיו בסימנים מובהקים. אז ניחם אותה דודה הנ"ל ודיבר על לבה ואמר לה תשב עמי ותחשב כאחת מבנותי אכול ושתה וטוב לך ואי"ה וירחם על ימי נעורך ויחזור לך אבידתך הוא בעלך וכשישבה בביתו חודש ימים ונשכח כל הצער והיסורים שסבלה בעניותה מימים ימימה וישמן ישורון ויבעט התחילה לדאוג עבור ישיבתה עגונה ואלמנה חיה בלא בעל ובכתה ימים רבים מאין הפוגות ונתיעץ דודה עבורה כי מרוב תענוגה והבטלה מביאה לידי שעמום אשר על כן הטיל עליה צרכי הבית להשיג על המאכלים והתבשילין בבית המרקחות ומרוב טרדות בל תשעה בדברי הבאי ושקר ותשכח בצערה ובדאגתה ויהי כן :

ופעם אחת הלכה המשרתת לחוץ על רחובות קריה לקנות צורך הבית ובאתה ונשאה לבה ואמר לה תשב עמי ותחשב כאחת מבנותי אכול ושתה וטוב לך ואי"ה וירחם על ימי נעורך ויחזור לך אבידתך הוא בעלך וכשישבה בביתו חודש ימים ונשכח כל הצער והיסורים שסבלה בעניותה מימים ימימה וישמן ישורון ויבעט התחילה לדאוג עבור ישיבתה עגונה ואלמנה חיה בלא בעל ובכתה ימים רבים מאין הפוגות ונתיעץ דודה עבורה כי מרוב תענוגה והבטלה מביאה לידי שעמום אשר על כן הטיל עליה צרכי הבית להשיג על המאכלים והתבשילין בבית המרקחות ומרוב טרדות בל תשעה בדברי הבאי ושקר ותשכח בצערה ובדאגתה ויהי כן :

ופעם אחת הלכה המשרתת לחוץ על רחובות קריה לקנות צורך הבית ובאתה ונשאה לבה ואמר לה תשב עמי ותחשב כאחת מבנותי אכול ושתה וטוב לך ואי"ה וירחם על ימי נעורך ויחזור לך אבידתך הוא בעלך וכשישבה בביתו חודש ימים ונשכח כל הצער והיסורים שסבלה בעניותה מימים ימימה וישמן ישורון ויבעט התחילה לדאוג עבור ישיבתה עגונה ואלמנה חיה בלא בעל ובכתה ימים רבים מאין הפוגות ונתיעץ דודה עבורה כי מרוב תענוגה והבטלה מביאה לידי שעמום אשר על כן הטיל עליה צרכי הבית להשיג על המאכלים והתבשילין בבית המרקחות ומרוב טרדות בל תשעה בדברי הבאי ושקר ותשכח בצערה ובדאגתה ויהי כן :

מפעלות הצדיקים

לעצתי ותסור דאגתיך הנה ברחוב פלוני נשמע קול מנגנים בכלי שיר הנקרא מאזיקע כמדומה לי שלא נשמע כמוהו מאז ומיום הווסדה הארץ ועד עתה ומיחלים עת בואו מלך א' מן הגרעקין כדי שישע לירושלים לבית תפלתם הגדולה אשר בשם לכו נא וע"י צהלה ושמחת הנגינה תפיג צערתי ועשתה כן. ויהי כאשר באתה וראתה את המלך הנ"ל הכירה אותו כי הוא בעלה וחזרה לביתה ותגד לבית דודה כל הדבר ויגער בה דודה הנ"ל ואמר לה אם תדבר עוד כדברים האלה אגרש אותך מביתי חרפה הוא לנו שתדבר דברי שטות כאלה בעבור כי עלה ברעיונו כי מרוב דאגתה וכל מחשבותיה ועשתונותיה משוקעת תמיד בבעלה מחמת כן יצאה מן הדעת. ובע"כ הוכרח ונתנה מעצר למי פיה ושתקה. לימים נשמע בעיר שהרב הצדיק הגאון מוה' יעקב שמשון משפטיעווקע בא לכאן בדרך נסיעתו לארצות המערב והלכה העגונה הנ"ל להרב הנ"ל וסיפרה לו כל המאורע. והבין ברוח קדשו כי כנים דבריה אז ציווה אותנה שתקרא לדודה שיבוא להרב הנ"ל ותלך העלמה ותבד ותתחנן לדודה בהפצרה גדולה שילך להרב הנ"ל ויתרצה לה ויבא להרב. ויען שאמר לו הרב הנ"ל הנה מדבריה ניכר כי כנים הם כי זה המלך הוא בעלה שמעני איעצך לנכון הנה תדע כי דרך מלכי גרעקין תיכף אחרי משיחתם למלך ויסעו לבית תפלתם הגדולה אשר בירושלים ואח"כ לימי שנה ורביעית שנה חוק דתם שישע עוד לבית תפלתם הנ"ל אבל יותר מזה הפעם אינו זו ממקומו ליסע עוד להנ"ל רק עד אחר כ"ה שנה למלכותו שצריך למשוך עוד הפעם אז יסע

כמקודם לכן עצתי הנכונה כי מלך הלזה נסע פ"א להנ"ל ועור פעם שניה יסע בזמן לא כביר לכן תזהר ותשמור עת ביאתו שלא תפסיד הזמן ההוא כי אח"כ לא תראה עוד עד כ"ה שנים כנ"ל וכן תעשה בעת בואו לפה ויתאכסן במבצר פלוני כדרכו אז תלך גם אתה לקבל פניו ותראה שהמלך הנ"ל רץ בחדרו אנה ואנה מפינה לפינה ומעביר ידו על מצחו ומעמיק במחשבתו והמיחם עם משקה טיבא עומד מוכן על השלחן ואח"כ ישתה כל המשקה הנ"ל אף שאין דרך המלך לעשות כן רק מרוב טרדות מוחו עושה כן. ואח"כ יפתח את החלון מחדרו וישאל מי הוא אשר יכול לשחוק בשחוק שקורין טשיעך. אז תאמר שאתה יכול אע"פ שהאמת שאין אתה יודע כלום בזה מ"מ לא תירא מזה ויקרא אותך לחדרו ותשחוק עמו בשחוק הנ"ל ובעז"ה תרויח מאד כי כל מה שתעשה בלי כוונה תהיה ידך על העליונה רק

לעצתי ותסור דאגתיך הנה ברחוב פלוני נשמע קול מנגנים בכלי שיר הנקרא מאזיקע כמדומה לי שלא נשמע כמוהו מאז ומיום הווסדה הארץ ועד עתה ומיחלים עת בואו מלך א' מן הגרעקין כדי שישע לירושלים לבית תפלתם הגדולה אשר בשם לכו נא וע"י צהלה ושמחת הנגינה תפיג צערתי ועשתה כן. ויהי כאשר באתה וראתה את המלך הנ"ל הכירה אותו כי הוא בעלה וחזרה לביתה ותגד לבית דודה כל הדבר ויגער בה דודה הנ"ל ואמר לה אם תדבר עוד כדברים האלה אגרש אותך מביתי חרפה הוא לנו שתדבר דברי שטות כאלה בעבור כי עלה ברעיונו כי מרוב דאגתה וכל מחשבותיה ועשתונותיה משוקעת תמיד בבעלה מחמת כן יצאה מן הדעת. ובע"כ הוכרח ונתנה מעצר למי פיה ושתקה. לימים נשמע בעיר שהרב הצדיק הגאון מוה' יעקב שמשון משפטיעווקע בא לכאן בדרך נסיעתו לארצות המערב והלכה העגונה הנ"ל להרב הנ"ל וסיפרה לו כל המאורע. והבין ברוח קדשו כי כנים דבריה אז ציווה אותנה שתקרא לדודה שיבוא להרב הנ"ל ותלך העלמה ותבד ותתחנן לדודה בהפצרה גדולה שילך להרב הנ"ל ויתרצה לה ויבא להרב. ויען שאמר לו הרב הנ"ל הנה מדבריה ניכר כי כנים הם כי זה המלך הוא בעלה שמעני איעצך לנכון הנה תדע כי דרך מלכי גרעקין תיכף אחרי משיחתם למלך ויסעו לבית תפלתם הגדולה אשר בירושלים ואח"כ לימי שנה ורביעית שנה חוק דתם שישע עוד לבית תפלתם הנ"ל אבל יותר מזה הפעם אינו זו ממקומו ליסע עוד להנ"ל רק עד אחר כ"ה שנה למלכותו שצריך למשוך עוד הפעם אז יסע

כמקודם לכן עצתי הנכונה כי מלך הלזה נסע פ"א להנ"ל ועור פעם שניה יסע בזמן לא כביר לכן תזהר ותשמור עת ביאתו שלא תפסיד הזמן ההוא כי אח"כ לא תראה עוד עד כ"ה שנים כנ"ל וכן תעשה בעת בואו לפה ויתאכסן במבצר פלוני כדרכו אז תלך גם אתה לקבל פניו ותראה שהמלך הנ"ל רץ בחדרו אנה ואנה מפינה לפינה ומעביר ידו על מצחו ומעמיק במחשבתו והמיחם עם משקה טיבא עומד מוכן על השלחן ואח"כ ישתה כל המשקה הנ"ל אף שאין דרך המלך לעשות כן רק מרוב טרדות מוחו עושה כן. ואח"כ יפתח את החלון מחדרו וישאל מי הוא אשר יכול לשחוק בשחוק שקורין טשיעך. אז תאמר שאתה יכול אע"פ שהאמת שאין אתה יודע כלום בזה מ"מ לא תירא מזה ויקרא אותך לחדרו ותשחוק עמו בשחוק הנ"ל ובעז"ה תרויח מאד כי כל מה שתעשה בלי כוונה תהיה ידך על העליונה רק

מפעלות הצדיקים

כאשר תראה כי קרוב הוא ללכת את המלך בהרווחתך ותעלה לו בזיון אז תפזר עצמות השחוק שלא יתראה הבזיון בפרסום ומאן דזכי למלכא וכו'. ואח"כ יבקש ממך עוד הפעם לשחוק עמו בהנ"ל אז תעשה לו בקשתו ותעלה לך עוד כבראשונה. וכשיבקש ממך פעם ג' ובזה הפעם לא יעלה לך הדבר על נכון רק שתעשה שטות גדול בשחוק הלו. ואז יתפלא המלך על גודל הטעות שתעית מן הדרך הנכון בזה לגמרי שאין להעריך אז תאמר לו בלשון עברי בזה"ל אוי לי כי הנה אשתך בלבלה דעתי בזה. ותיכף יפחד המלך הנ"ל וירעד וישאל אותך מה זה: ותאמר לו הנה שכחת כי הנחת את אשתך עגונה בעת אשר לקחו אותך בשבי אנשי חיל התוגרים וכן עתה יושבת עגונה ובכן פטור אותה בגט פטורין והמלך יעשה בקשתך. וילך העושר הנ"ל ויעש כן ככל אשר ציוה אותו הרב הנ"ל ועלה לו כל הסימנים כאשר הבטיח הרב הנ"ל ואח"כ שאל לו המלך מאין ידעת דבר סתר כזה ויאמר לו העושר הנ"ל שהרב הצדיק משפיטעווקע הודיע לי הדבר הזה ושהוא באמת אינו יודע בטוב השחוק הנ"ל כלל בין ימין לשמאל ויאמר לו המלך א"כ הדבר לך וקח עמך עוד איש אחד שיהיה בגודל קומתו. ותבואו לכאן ואני אפקוד שלא יכנס שום אדם בחדרי בלתי זולתכם. ויהי

כאשר תראה כי קרוב הוא ללכת את המלך בהרווחתך ותעלה לו בזיון אז תפזר עצמות השחוק שלא יתראה הבזיון בפרסום ומאן דזכי למלכא זכר. ואח"כ יבקש ממך עוד הפעם לשחוק עמו בהנ"ל אז תעשה לו בקשתו ותעלה לך עוד כבראשונה. וכשיבקש ממך פעם ג' ובזה הפעם לא יעלה לך הדבר על נכון רק שתעשה שטות גדול בשחוק הלו. ואז יתפלא המלך על גודל הטעות שתעית מן הדרך הנכון בזה לגמרי שאין להעריך אז תאמר לו בלשון עברי בזה"ל אוי לי כי הנה אשתך בלבלה דעתי בזה. ותיכף יפחד המלך הנ"ל וירעד וישאל אותך מה זה: ותאמר לו הנה שכחת כי הנחת את אשתך עגונה בעת אשר לקחו אותך בשבי אנשי חיל התוגרים וכן עתה יושבת עגונה ובכן פטור אותה בגט פטורין והמלך יעשה בקשתך. וילך העושר הנ"ל ויעש כן ככל אשר ציוה אותו הרב הנ"ל ועלה לו כל הסימנים כאשר הבטיח הרב הנ"ל ואח"כ שאל לו המלך מאין ידעת דבר סתר כזה ויאמר לו העושר הנ"ל שהרב הצדיק משפיטעווקע הודיע לי הדבר הזה ושהוא באמת אינו יודע בטוב השחוק הנ"ל כלל בין ימין לשמאל ויאמר לו המלך א"כ הדבר לך וקח עמך עוד איש אחד שיהיה בגודל קומתו. ותבואו לכאן ואני אפקוד שלא יכנס שום אדם בחדרי בלתי זולתכם. ויהי

כן וכאשר באו שני האנשים לחדר המלך סגר המלך את כל חדריו הפנימים והפשיט את כל מלבושיו לבושי המלך וילבוש א"ע בלבוש האיש ההיא שהיה גובה קומתו דומה לו וציוה להאיש הנ"ל ללבוש בגדי המלך וישב על הכסא למען ידמה לאנשי ביתו כי המלך יושב על הכסא והמלך בעצמו עם העושר הנ"ל הלכו להם מפלטרין המלך ויבואו לב"ד ופטור את אשתו בגט פטורין וגם נתן לה כתובה חמש מאות אלף ר"כ וחזר לביתו. ונסע לדרכו. ויהי לזמן מה והנה בא להעושר הנ"ל אגרת שלומים מהמלך הנ"ל ושם נאמר מעת אשר סיפר לו המעשה מהרב הצדיק הנ"ל התעורר בו הרהור תשובה וקיבץ ממון הרבה ועזב את מלכותו וברח לו למרחקים לארצות המערב וחזר לדתו היהודית וטוב לו בזה ובבא: זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן: